

Niemonotoniczność wnioskowań przyczynowo-skutkowych (streszczenie)

Maria Spychalska

10 czerwca 2008

Punktem wyjścia w moim wystąpieniu będą badania Denise Cummins [1] dotyczące wnioskowań, w których jedną z przesłanek jest zdanie warunkowe o postaci implikacji $\phi \rightarrow \psi$, stwierdzające jakąś zależność przyczynowo-skutkową, a drugą zdanie mówiące o tym, co jest faktem (w odniesieniu do ψ lub ϕ). Autorka twierdzi, że w tego rodzaju rozumowaniach forma logiczna nie odgrywa żadnej istotnej roli, a jedynym czynnikiem wpływającym na gotowość podmiotów do wyciągnięcia wniosku jest ilość tzw. możliwych „przyczyn alternatywnych” lub możliwych „warunków hamujących”, wynikających z (szeroko pojętego) kontekstu.

Autorka uważa, że jej wyniki wspierają mocną hipotezę, że wnioskowania przyczynowe nie są wnioskowaniami dedukcyjnymi, a nawet, że ludzie w ogóle nie rozumują logicznie. Podobne tezy są dość popularne w literaturze psychologicznej. Między innymi mówi się często, że ludzie nie radzą sobie z implikacją materialną [3] [4]. Wydaje się jednak, że takie wnioski są nieuprawnione. Powyższe i podobne wyniki można bowiem zinterpretować tak, aby miały sens logiczny, choć nie w logice klasycznej.

W swoim wystąpieniu zamierzam przedstawić niemonotoniczną logikę - zwaną „logiką świata zamkniętego”, zaproponowaną przez Lambalgena [2] jako właściwy sposób modelowania wspomnianych rozumowań. Następnie opowiem o wstępnym eksperymencie, który miał służyć przetestowaniu tej hipotezy.

Literatura

- [1] Cummins, Denise Dellarosa *Naive theories and causal deduction*, *Memory and Cognition*, 1995, 23 (5), 646-658.
- [2] van Lambalgen, Michiel & Stenning, Keith *Human Reasoning and cognitive science*, 2007.
- [3] Nęcka, Edward *Psychologia poznawcza*, PWN, Warszawa, 2006.
- [4] Strelau, Jan *Psychologia*, GWP, 2005.